

Folkuniversitetet, Stiftelsen Kursverksamheten vid Uppsala universitet
gunnar.danielsson@folkuniversitetet.se
Rektorn vid Internationella Gymnasiet
sandra.cuhrt@folkuniversitetet.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i den fristående gymnasieskolan
Internationella Gymnasiet
i Uppsala kommun

Tillsyn i Internationella Gymnasiet

Skolinspektionen genomför tillsyn i Uppsala kommun under 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Internationella Gymnasiet besöktes av Skolinspektionen den 10 april och den 12 april 2013.

Fakta om skolan

Skolverket beslutade den 31 oktober 2000 (dnr 2000:1035) att Folkuniversitetets Internationella Gymnasium är berättigad till bidrag som fristående gymnasieskola i Uppsala kommun. Den 6 september 2010 (dnr 37-2010:2918) förklarade Skolinspektionen i ett överföringsbeslut att skolan har rätt till bidrag för samhällsvetenskapsprogrammet, inriktning samhällsvetenskap och humanistiska programmet, inriktning kultur från och med läsåret 2011/12.

Huvudman för skolan är Folkuniversitetet, Stiftelsen Kursverksamheten vid Uppsala universitet, med organisationsnummer 817600-7055.

Våren 2013 har skolan 155 elever, fördelade på humanistiska programmet i årskurserna 1 och 2 och samhällsvetenskapsprogrammet i samtliga årskurser. Vid skolan finns också en elev som deltar i preparandutbildning.

Skolan har en rektor, en skoladministratör och 15 lärare. En av lärarna är studieansvarig, vilket bland annat innebär ansvar för elevhälsan, närvarokontroll, individuella studieplaner och sommarskola. Samtliga lärare är organiserade i ett arbetslag, som träffas varje vecka. Lärarna har också mentorsansvar för elever i de årskurser de ansvarar för. Elevhälsan består av skolsköterska, kurator, specialpedagog och studie- och yrkesvägledare. Tillgång till skolläkare och skolpsykolog finns via Uppsala kommun.

Kunskapsresultat

Sammantaget visar den nationella statistiken för våren 2012 att andelen elever på samhällsvetenskapsprogrammet med lägst godkänt betyg i samtliga kurser och projektarbetet är 82 procent. En jämförelse mellan kursbetyg och betyg på projektarbetet visar att färre elever har godkänt betyg på projektarbetet än på kurserna, en differens på 6,5 procent. När resultaten på de nationella proven och kursbetygen jämförs, visar detta att provresultaten överensstämmer relativt väl med kursbetygen i kurserna Engelska 5 och Matematik C. I kurserna Matematik B, Svenska 1 och Svenska 2 har drygt hälften av eleverna fått samma betyg på nationella provet som på kurserna. Av de elever som fått avvikande betyg på kurserna har de flesta fått ett lägre betyg än provresultatet. I kursen Engelska B har 48 procent av eleverna samma betyg på provet som på kursen.

I den kursen har en övervägande majoritet av dem som fått avvikande kursbetyg fått ett lägre sådant. År 2012 var andelen elever som avslutat sin gymnasieutbildning inom fyra år och fått slutbetyg 82 procent. Motsvarande procent för riket var 77 procent. Genomsnittlig betygspoäng på samhällsvetenskapsprogrammet var 15,6 poäng och samtliga elever var behöriga till universitet och högskola. En jämförelse med riket visar att den genomsnittliga betygspoängen var 14,0 och att 86,7 procent var behöriga till universitet och högskola. Under den senaste femårsperioden har den genomsnittliga betygspoängen på skolans samhällsvetenskapsprogram höjts med 0,2 poäng.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Uppsala kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. De fristående skolorna ingår i Uppsala kommuns uppföljningssystem och bjuds årligen in till möten med återkoppling kring skolornas resultat och analys av skolornas enkäter och verksamhetsredogörelser.

Helhetsbedömning

Internationella Gymnasiet bedöms vara en i stort sett väl fungerande skola utifrån de områden som granskats. Dock finns en del områden som måste förbättras.

Ett sådant område är forum för elevernas inflytande. Eleverna har nu möjligheter till inflytande i samband med undervisningssituationen, men däremot saknas fungerande forum för samråd med eleverna om frågor som har betydelse för utbildningen.

Skolan behöver också förbättra sin plan mot kränkande behandling, så att det framgår av planen vilka av skolans åtgärder mot kränkande behandling som kommer att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska också tas in i efterföljande års plan.

Anmälningsrutiner för elevers behov av särskilt stöd, utredning av stödbehovet, inklusive elevers behov av studiehandledning på modersmålet, liksom skolans åtgärdsprogram, behöver också förbättras.

Ytterligare ett förbättringsområde är uppföljning och utveckling av utbildningen. Skolan har börjat sammanställa utbildningsresultat och analysera dessa, men det saknas en övergripande bild av hela skolans resultat. Detta behövs för att arbetet med att utveckla skolan som helhet ska kunna fortsätta.

Vidare behöver skolan inrätta ett skolbibliotek som stöd för elevernas lärande.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal brister som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse och uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Folkuniversitetet, Stiftelsen Kursverksamheten vid Uppsala universitet att vidta nedan-stående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 3 december 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Internationella Gymnasiet måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att det vid skolenheten finns ett eller flera forum för samråd med eleverna, vid vilka frågor av betydelse för utbildningen behandlas.

Motivering

Enligt skollagen ska det vid skolenheten finnas forum för samråd med eleverna, där frågor av betydelse för utbildningen behandlas.

Vid intervjuer med rektor, lärare och elever vid Internationella Gymnasiet framkommer att det i många av klasserna sällan genomförs klassråd. Mentorerna är ansvariga för att klassråd genomförs, men enligt eleverna fungerar inte mentorssystemet vid skolan, eftersom det har ändrats så att mentorerna nu ansvarar för olika årskurser i stället för att, som tidigare, följa eleverna genom hela deras utbildning. "Mentorstiden ligger på konstiga tider", säger en av de intervjuade eleverna och menar att det var bättre tidigare, då skolan hade klassföreståndare. "Eftersom man inte känner sin mentor känns det inte motiverande att komma till skolan speciellt för att träffa mentor. Det händer ändå inte något vid de träffarna", är en annan elevkommentar. Även lärarna är kritiska till mentorssystemet, vilket de menar har varit svårt att få att fungera. Både elever och lärare anser att uteblivna klassråd är en följd av det dåligt fungerande mentorssystemet. Eleverna saknar också ett elevråd vid skolan. Däremot finns en elevkår, men den är inte så aktiv och behandlar mest trivsselfrågor, enligt både elever, lärare och rektor. Flera av eleverna beskriver en situation där de uppmanas att vända sig till både lärare, mentor och rektor med frågor de vill ta upp, men att de sedan inte får någon återkoppling.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det saknas fungerande forum för samråd med eleverna vid skolan. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 13 § första stycket 2010 års skollag

Trygghet och studiero

Bedömning

Internationella Gymnasiet måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att det vid skolenheten finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Vid Internationella Gymnasiet finns en plan mot kränkande behandling, benämnd likabehandlingsplan, som tagits fram av studieansvarig lärare, kurator och mentorer. Planen är förankrad hos eleverna och redovisar vilken ansvarsfördelning och vilka rutiner som gäller om någon utsätts för kränkningar. Den tar också upp definitioner av olika typer av kränkande behandling, samt åtgärder för att förebygga att kränkningar uppstår. Däremot saknas i planen en redogörelse för vilka åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under kommande år. Inte heller redovisas hur tidigare planerade åtgärder har genomförts. Enligt rektor har arbetet med att utveckla skolans plan mot kränkande behandling också påbörjats.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans plan mot kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Internationella Gymnasiet måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Säkerställa att rektorn ser till att den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i skolsituationen anmäler detta till rektor.
- Säkerställa att rektorn ser till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds.
- Säkerställa att rektorn ser till att utarbetade åtgärdsprogram anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta anmälas till rektorn. Enligt skollagen ska rektorn se till att en elevs behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Vidare ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Av intervju med rektor och lärare framgår att det saknas fungerande rutiner för anmälan till rektor om elevers eventuella behov av stöd. En följd av det blir att utredningar om elevers stödbehov sällan görs. De behov av stöd som upptäcks av lärare, hanteras i stället direkt av läraren, som ofta skriver ett åtgärdsprogram, utan att utredning skett.

Enligt gymnasieförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Eftersom det enligt rektor och lärare vid skolan finns elever med annat modersmål än svenska, som har svårigheter med svenska språket, blir följderna av att skolan sällan utreder elevers behov av särskilt stöd också att elever med eventuellt behov av det inte ges studiehandledning på modersmålet inom ramen för det särskilda stödet.

Skolinspektionen har tagit del av exempel på skolans åtgärdsprogram. Samtliga exempel gäller brister i elevers möjlighet att uppnå kunskapskraven och programmen är mycket allmänt hållna. Varken elevens behov eller de åtgärder

som ska vidtas är kopplade till de konkreta kunskapsresultat eleven ska uppnå. Det framgår inte heller av åtgärdsprogrammen hur de ska följas upp och utvärderas.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister beträffande skolans anmälningsrutiner om elevers behov av särskilt stöd, liksom beträffande utredning av stödbehov. En konsekvens av de bristande rutinerna är också att elevers behov av studiehandledning på modersmålet inte utreds. Brister finns även i utformning av åtgärdsprogram. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 8-9 §§ 2010 års skollag

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Internationella Gymnasiet måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Säkerställa att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Säkerställa att rektorn tar ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter uppfylls. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. Om det vid uppföljning av verksamheten kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen, enligt skollagen, se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Vid Internationella Gymnasiet följer undervisande lärare upp sin undervisning genom sammanställningar av både elevernas resultat och av faktorer som kan ha påverkat dessa. Lärarna gör också sammanställningar av elevernas utvärderingar, analyserar utvärderingsresultaten och ger förslag till förbättringar av sin

egen undervisning. De redovisar även vilka mål de har med sin undervisning till kommande läsår. Rektor tar del av lärarnas redovisningar och dessa tas också med i den kvalitetsredovisning som årligen lämnas till huvudmannen. Däremot görs, enligt rektor och de intervjuade lärarna, inga övergripande sammanställningar av elevernas resultat. Både rektor och lärarna anser att detta skulle behövas, eftersom det är en viktig utgångspunkt för fortsatt utveckling och analys, men skolan har, enligt dem, ännu inte kommit så långt. "Vi vill lära av misstagen", säger en lärare, "men oftast gör vi olika insatser, som sedan faller i glömska. Vi tar inte med oss de erfarenheter vi har och dokumenterar dem inte". Rektor och lärarna menar att utvecklingen stoppas upp av den anledningen, men att det har saknats tid för att komma vidare i processen.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det inte bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolan som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs åtgärda bristerna.

Författning

4 kap. 4-7 §§ 2010 års skollag

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Bedömning

Internationella Gymnasiet måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning, innehåll och resurstillgång.

- Se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek i tillräcklig omfattning.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna i gymnasieskolan ha tillgång till skolbibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 284) en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja eleverna. I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans arbetsmiljö med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

Vid Internationella Gymnasiet finns inget skolbibliotek, men enligt rektor erbjuder stadsbiblioteket samarbete med kommunens gymnasieskolor. De tjänster som erbjuds av stadsbiblioteket är "bokprat", biblioteksvisning, informationssökning och utbildning i källkritik. Det finns dock inget avtal med biblioteket och stadsbiblioteket framhåller att tjänsterna endast kan ges som ett komplement till ett skolbibliotek, men inte ersätta detta. Eftersom Internationella Gymnasiet är en liten skola, har rektor försökt få till stånd ett bib-

liotekssamarbete med någon annan gymnasieskola, utan att lyckas. Det framgår också av intervjuer med lärare och rektor att stadsbiblioteket inte används som resurs i undervisningen.

Sammanfattningsvis visar utredningen att eleverna vid Internationella gymnasiet inte har tillgång till skolbibliotek i tillräcklig omfattning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 36§ 2010 års skollag

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Erica Sahlin.

På Skolinspektionens vägnar

Maria Caryll
Enhetschef

Kerstin Ekenberg
Föredragande

Kopia till

Uppsala kommun

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsformer Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.